

Latvijas Republikas Vides ministrija

IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības iela 23, Rīga, LV - 1045 (tālrunis: 7321173; fakss: 7321049)

Rīgā

Atzinums

par sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu Nr.2

Derīgs līdz 2007.gada 14.maijam

Paredzētās darbības ierosinātājs – akciju sabiedrība “Baltic Pulp”,
Reģ. Nr. 000348919, adrese: Rīga, Raiņa bulvāris 3-9a, LV-1050, tālrunis 7508794

Pamatojoties uz a/s “Baltic Pulp” 2004.gada 18.martā Ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) valsts birojā iesniegto ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu par sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecību, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas procedūra saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 19.pantu.

1. Paredzētās darbības nosaukums - Sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecība Krustpils pagasta Ozolsalā

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta – Jēkabpils rajona Krustpils pagasta Ozolsalas meža teritorija austrumos no Ozolsalas dzelzceļa stacijas

3. Īss paredzētās darbības raksturojums

Atbilstoši noslēguma ziņojumā (turpmāk tekstā – Ziņojums) sniegtajai informācijai, celulozes rūpnīcu paredzēts izvietot Krustpils pagasta Ozolsalas mežu masīva teritorijā aptuveni 300 ha lielā platībā. Rūpnīcai paredzētajā vietā aug skuju koku, pārsvarā - priežu, mežs, no tās dienvidu pusē atrodas Kaķīšu purvs, rietumos no teritorijas atrodas Rīgas - Daugavpils dzelzceļa līnija, bet austrumos - Babraunīcas upīte. Attālums no rūpnīcas teritorijas līdz Daugavas un Aiviekstes upēm ir aptuveni 2 km, bet piebraukšana rūpnīcas teritorijai paredzēta pa jaunizveidojamu pievedceļu no ziemeļaustrumu puses, savukārt dzelzceļa pievedceļu paredzēts izbūvēt no dienvidu puses.

Rūpnīcas plānotā jauda ir aptuveni 600 000 tonnas gaisa sausas celulozes gadā, pārstrādājot gan skuju koku, gan lapu koku koksni. Nepieciešamais koksnes izejmateriālu daudzums paredzētās jaudas celulozes rūpnīcai ir 3 miljoni kubikmetru papīrmalkas gadā, no tiem aptuveni divi miljoni būs apaļkoki, bet viens miljons - šķelda. Koksnes piegādi rūpnīcai paredzēts veikt gan ar kravas automašīnām, gan

dzelzceļa transportu, daļu no nepieciešamās papīrmalkas plānots importēt. Celulozes ieguvei ir izvēlēta sulfāta metode, kas pašlaik ir dominējošā celulozes ieguves metode Eiropas valstīs, jo tā nodrošina augstu iegūtās celulozes kvalitāti un ir pielietojama, pārstrādājot gan skuju, gan lapu koku koksni.

Celulozes rūpnīcas būvniecībai sākotnēji ir izskatītas trīs alternatīvas vietas:

- Trepe, apmēram 7 km uz ziemeļiem no Līvāniem;
- Āriņi, apmēram 13 km uz dienvidiem no Līvāniem;
- Ozolsala, apmēram 7 km uz ziemeļiem no Jēkabpils.

Kā minēts Ziņojumā: “Rūpīgi izvērtējot vides, ekonomiskos un sociālos kritērijus, kā vispiemērotākā vieta sulfāta celulozes rūpnīcas būvniecībai tika izvēlēta Ozolsala”. Āriņos un Trepē detalizēti pētījumi nav veikti, no šīm vietām a/s “Baltic Pulp” ir atteikusies pēc sākotnējā vietu izvērtējuma un ietekmes uz vidi novērtējumam tika izvirzīta Ozolsala un vairākas alternatīvas celulozes ražošanas tehnoloģijas.

Paredzētā celulozes rūpnīca ir nozīmīgs rūpniecisks objekts, tās darbības nodrošināšanai paredzēts izveidot vairākus infrastruktūras objektus, tai skaitā dzelzceļa pievedceļu un autoceļu, ūdens ņemšanas un novadīšanas ierīces, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un atkritumu poligonu. Celulozes rūpnīcas galvenās ietekmes uz vidi būs saistītas ar izmetēm gaisā, notekūdeņu novadīšanu Daugavā, atkritumu veidošanos, ar koksnes un ķīmisko vielu piegādi rūpnīcai, kā arī ar trokšņu un smaku izplatību rūpnīcas apkārtnē.

Rūpnīcā paredzēts ievest 118 000 tonnu ķīmisko vielu gadā, galvenās no tām būs nātrijs sārms, sērskābe, nātrijs hlorāts, ūdeņraža peroksīds, kaļķakmens, sēra dioksīds un magnija sulfāts. Ūdens ieguve rūpnīcas vajadzībām tiek plānota no Daugavas vai Aiviekstes ar patēriņu 0,6 m³ sekundē vai aptuveni 52000 m³ diennaktī. Notekūdeņus ar vidējo apjomu 43000 m³ diennaktī paredzēts novadīt Daugavā, Pļaviņu HES uzpludinājuma zonā. Rūpnīcas ražošanas jauda gada laikā var mainīties, tādēļ pieļauts, ka mēneša notekūdeņu maksimālais daudzums varētu būt līdz 67000 m³ diennaktī.

Izmetes gaisā veidosies kaļķakmens apdedzināšanas, atstrādātā vārīšanas šķīduma, mizu, kā arī notekūdeņu dūņu un smakojošo gāzu sadedzināšanas procesos un būs aptuveni 13 miljardi kubikmetru gadā. Hlora un hlora saturošo savienojumu izmetes gaisā nav precīzi novērtētas.

Uz atkritumu poligonu, kas atradīsies netālu no rūpnīcas, tiks nogādāti kopumā aptuveni 21000 t atkritumu gadā, kurus galvenokārt veidos tvaika katla pelni, atliekas no koksnes krautuves, ķīmikāliju reģenerācijas procesu atkritumi un kaļķu atkritumi.

Sulfātcelulozes ražošana no koksnes ir iedalāma šādās galvenās tehnoloģiskās stadijās: koksnes sagatavošana, tai skaitā apaļkoku mizošana un šķeldošana; delignifikācija - šķeldu vārīšana sārmainā ķīmisku vielu šķīdumā paaugstinātas temperatūras un spiediena apstākļos, lai atdalītu lignīnu no celulozes; iegūto nebalināto celulozes šķiedru apstrāde (šķirošana, skalošana); šķiedru balināšana un žāvēšana. Akciju sabiedrības “Baltic Pulp” pieteikumā ietekmes uz vidi novērtējumam tika iekļauti un Ziņojumā izskatīti šādi alternatīvie tehnoloģiskie risinājumi trijām celulozes ražošanas pamatstadijām:

Apaļkoku mizošana:

- slapjā mizošana;
- sausā mizošana.

Celulozes vārījums:

- parastais vārījums un delignifikācija ar skābekli;
- modificētais vārījums;
- modificētais vārījums un delignifikācija ar skābekli.

Celulozes šķiedru balināšana:

- ECF balināšana (no angļu valodas – elementally chlorine free - elementāro hloru neizmantojoša balināšanas metode);
- vieglā ECF balināšana;
- TCF balināšana (no angļu valodas - totally chlorine free – pilnīgi hloru un hlora savienojumus neizmantojoša balināšanas metode).

Ziņojumā iekļauts celulozes ražošanas galveno tehnoloģisko procesu vispārīgs apraksts, salīdzinātas tehnoloģiskās alternatīvas un pamatoti izvēlētie alternatīvie risinājumi. Ziņojumā akcentēts, ka “rūpnīcas projekts balstīsies uz labāko pieejamo tehnisko paņēmieni izmantošanu, kas noteikti Eiropas Savienības Atsauces dokumentā (turpmāk – Atsauces dokuments) celulozes un papīra rūpniecībai”. Šis dokuments būtībā ir vadlīnijas Eiropas Savienības celulozes un papīra rūpniecības darbībai un attīstībai ar pamatmērķi samazināt tās ietekmi uz vidi. Savukārt, Latvijas Republikas likums “Par piesārņojumu” nosaka, ka labākie pieejamie tehniskie paņēmieni ir jāizmanto A kategorijas piesārņojošās darbībās, kam atbilst arī celulozes ražošana.

Atbilstoši Ziņojumā ietvertajai informācijai, papīrmalku rūpnīcā uzglabās kokmateriālu krautuvē, kuras platība būs aptuveni 13 hektāri. Krautuvē uzglabās līdz 240 tūkstošiem kubikmetru kokmateriālu, kas nodrošinās aptuveni 20 dienu patēriņu. Ziemas laikā papīrmalku atkausēs ar karstu ūdeni, kuru paredzēts izmantot vairākkārtīgi, katrā ciklā to papildus uzsildot un atdalot suspendētās daļiņas. Suspendētās daļiņas paredzēts atūdeņot un sadedzināt, savukārt izmantotos ūdeņus novadīt uz rūpnīcas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Izvērtējot iespējamās papīrmalkas mizošanas paņēmienus, konstatēts, ka sausā vai slapjā mizošanas paņēmiena izvēle neatstāj būtiskas izmaiņas uz iegūtās nomizotās koksnes iznākumu, taču sausajā mizošanā uz katru tonnu saražotās celulozes rodas vismaz par 5 kubikmetriem notekūdeņu mazāk. Samazinās arī izšķīdušo organisko vielu daudzums, līdz ar to par aptuveni 10% var samazināt ķīmiskā skābekļa patēriņu (turpmāk – KSP) vērtības notekūdeņos. Darbības ierosinātais, atbilstoši Ziņojumā noteiktajam, izvēlējies papīrmalkas sauso mizošanas paņēmieni.

Ziņojumā ietverta vairāku celulozes vārījumu metožu tehnisko raksturlielumu un to ietekmes uz vidi analīze. Secināts, ka tiks izmantots viens no padziļinātās (modificētās) vārīšanas procesiem ar skābekļa delignifikāciju, bet nav izvēlēta konkrētā tehniskā metode, kuru izmantos rūpnīcā. Šo izvēli paredzēts veikt tehniskās projektēšanas fāzē. No vides aizsardzības viedokļa ir būtiski, lai tiktu izvēlēta modificētā celulozes vārījuma metode, kombinējot to ar skābekļa delignifikāciju, kas ļauj iegūt celulozi ar zemu lignīna saturu. Tas nozīmē, ka celulozes balināšanā tiks patērēti mazāki ķīmikāliju daudzumi un balināšanas ceha notekūdeņi saturēs mazākus organisko vielu daudzumus. Savukārt, palielinātais izšķīdušo organisko vielu daudzums izmantotajā vārīšanas šķīdumā vidi praktiski neietekmēs, jo atstrādātais vārīšanas šķīdums, kas satur lignīnu un vārījumā izmantotās ķīmikālijas, tiks ietvaicēts un iegūtais koncentrāts sadedzināts, lai reģenerētu ķīmiskās vielas, kuras

atkārtoti tiks izmantotas vārīšanas šķīduma pagatavošanai. Ietekmes uz vidi novērtējumam pieteiktās alternatīvās celulozes vārīšanas metodes, izņemot parasto vārījumu, ir iekļautas Atsauces dokumentā kā nozares labākie pieejamie tehniskie paņēmieni, tomēr vides aizsardzības aspektā piemērotākā ir modificētā vārījuma metode ar skābekļa delignifikāciju, kuras pielietošana ļauj iegūt celulozi ar zemāko lignīna saturu un rada vismazāko ĶSP slodzi balināšanas iecirkņa notekūdeņos.

Iegūtā celulozes šķiedras masa tiks šķirotā, lai atdalītu nepietiekoši delignificētās koksnes daļiņas, un vairākkārtīgi skalota, lai atdalītu atstrādātā vārīšanas šķīduma atliekas. Celulozes šķiedras šķirošanā paredzēts pielietot slēgta cikla ūdens aprites sistēmu, kas Atsauces dokumentā tiek atzīta par labāko pieejamo tehnisko paņēmieni šai stadijai, jo ļauj samazināt ūdens patēriņu un notekūdeņu daudzumu.

Nebalināta sulfātceluloze ir tumšā krāsā, tādēļ paredzēts pielietot balināšanu, izmantojot oksidējošas ķīmiskas vielas, lai no celulozes šķiedrām atdalītu praktiski visu atlikušo lignīnu. Ziņojumā apskatīti trīs alternatīvi balināšanas varianti, no tiem divi ar hlora dioksīda izmantošanu (ECF un vieglā ECF metode) un viens, kurā balināšanā vispār netiek izmantoti nekādi hlora savienojumi jeb TCF metode. Ziņojumā nav sniegta precīza informācija par katrā no trim balināšanai piedāvātajās metodēs izmantojamām vielām, to daudzumiem, kā arī balināšanas stadiju secību. Atzīmēts, ka no vides aizsardzības viedokļa galvenā metožu atšķirība ir adsorbējamo hlororganisko savienojumu, kas tiek apzīmēti kā AOX (no angļu valodas termina - adsorbable organic halides – adsorbējamie organiskie halogenīdi), daudzumā notekūdeņos, kas ir vismazākais, pielietojot TCF balināšanas metodi. Tai pat laikā Ziņojumā atzīmēts, ka TCF metodes pielietošana celulozes balināšanai palielinās koksnes zudumus, bet augstas kvalitātes un stiprības celulozes šķiedru iegūšana ir problemātiskāka nekā pielietojot ECF metodi, turklāt norādīts, ka “balstoties uz pašreizējo pieredzi pāriešana uz TCF tehnoloģiju nesniegtu nekādas priekšrocības attiecībā uz apkārtējo vidi”. Ziņojumā norādīts, ka gan ECF, gan TCF metode atbilst labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, bet rūpnīcai Ozolsalā izvēlēta ECF vai vieglā ECF metode, pamatojot tās kā piemērotākās gan ekonomisko, gan vides aspektu ziņā.

Analizējot piedāvātos tehnoloģiskos risinājumus kopumā, jāatzīmē, ka Ozolsalā paredzēts izveidot celulozes rūpnīcu, kurā lielā mērā būs samazinātas tās celulozes rūpnīcām raksturīgās negatīvās ietekmes uz vidi, kas bija krasi izteiktas pagājušajā gadsimtā līdz pat astoņdesmitajiem gadiem būvētajās rūpnīcās, kas balināšanā izmantoja elementāro hloru.

Saskaņā ar ziņojumā iekļauto informāciju, celulozes ražošanas tehnoloģija tās pamatstadijās tiek plānota atbilstoši Atsauces dokumentam, ietverot šādas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem noteiktas galvenās tehnoloģiskās stadijas:

- papīrmalkas sausā mizošana;
- modificētais celulozes vārījums un delignifikācija ar skābekli;
- nebalinātās celulozes slēgta cikla šķirošana;
- celulozes balināšana ar hlora dioksīdu un citām ķīmiskām vielām (vieglā ECF vai ECF metode);

- atstrādātā celulozes vārīšanas šķīduma ietvaicēšana un iegūtā koncentrāta sadedzināšana reģenerācijas katlā, atgūstot ķīmikālijas un ražojot tvaiku un enerģiju rūpnīcas vajadzībām;
- notekūdeņu bioloģiskā attīrīšana;
- smakojošo gāzu savākšana un sadedzināšana;
- gāzveida izmešu atputeķļošana elektrostatiskajos nogulsnētājos.

Jāatzīmē, ka vairāki tehnoloģiskie risinājumi, kas nosaka vai jūkami ietekmē uzņēmuma radīto izmešu veidus un to faktiskos apjomus, ziņojumā nav izvēlēti vai raksturoti, piemēram, konkrētā balināšanas stadiju secība, hlora dioksīda ieguves veids u.c. Ziņojumā minēts, ka konkrētos tehniskos risinājumus izvēlēsies tehniskā projekta izstrādes laikā, kad būs pieņemts galīgais lēmums par rūpnīcas būvniecību un tādējādi, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību, varētu tikt izvērtēti un izvēlēti optimālākie risinājumi. Ziņojumā norādīts, ka izvēlētās tehnoloģijas atbildīs labāko pieejamo tehnisko paņēmieni prasībām, tai skaitā Atsauces dokumentā uzrādītajiem izmešu raksturlielumiem uz saražotās produkcijas vienību. Šāda pieeja, nesniedzot precīzu tehnoloģijas aprakstu, bet norādot izmešu robežsliekšņu vērtības, kuras paredzēts ievērot, varētu būt akceptējama, ja Ziņojumā sniegtā informācija par tehnoloģiju būtu detālāka un viennozīmīga, kā arī, ja izmešu iespējamās ietekmes tiktu argumentēti izvērtētas saistībā ar izvēlētās vietas esošā stāvokļa raksturojumu.

Diemžēl jāatzīmē, ka Ziņojums vairākās jomās nesniedz viennozīmīgu un pārlicinošu informāciju par rūpnīcas projektu un rūpnīcas darbības iespējamo ietekmi uz vidi. Ziņojuma tekstā joprojām nav novērsta virkne iekšējo pretrunu un neprecizitāšu. Tā, piemēram, ziņojumā sniegtā informācija par rūpnīcā celulozes ražošanai izmantojamo skuju koku un lapu koku attiecību svārstās no 50% (5.5/2) līdz divām trešdaļām (13/1) un gandrīz 73% (13/9). Dati par rūpnīcā izmantojamo ķīmisko vielu patēriņu, kas ir tieši saistīts ar izmešu daudzumu, hlora saturošiem savienojumiem atšķiras (5.2/21 un 5.2/23) pat vairāk nekā divas reizes, pie tam balināšanā paredzēts izmantot hlora dioksīdu daudz vairāk nekā to iespējams iegūt no iepriekš minētā nātrija hlorāta daudzuma. Šādas neprecizitātes vai kļūdas celulozes rūpnīcas raksturojumā ir vairākas, tomēr tām nav limitējošs raksturs, jo nepieciešamos vides aizsardzības nosacījumus uzņēmuma darbībai ir iespējams precīzi noteikt uzņēmumam izsniedzamajā atļaujā piesārņojošas darbības veikšanai. Būtiskāks jautājums vides aizsardzības aspektā ir rūpnīcas radīto izmešu sastāvs, apjoms un to iespējamo negatīvo ietekmju pamatota prognoze, kurai, savukārt, būtu jābalstās uz precīziem rūpnīcas darbību raksturojošiem datiem un esošās situācijas apzināšanu rūpnīcas iespējamās ietekmes zonā.

Strādājot plānotās 350 dienas gadā, rūpnīca novadīs Daugavā 15 miljonus kubikmetru notekūdeņu, kuri saturēs aptuveni 90 tonnas AOX, 120 tonnas slāpekļa, 12 tonnas fosfora un 600 tonnas suspendētu vielu ar gada ķīmisko skābekļa patēriņu – 9000 tonnas.

Ziņojumā sniegta informācija, ka, pielietojot izvēlēto sulfātcelulozes ražošanas tehnoloģiju, notekūdeņu daudzums gadā būs vidēji 25 kubikmetri uz vienu tonnu gaisa sausas celulozes (gada sliktākā mēneša vidējais notekūdeņu daudzums – 33 kubikmetri) un ir norādīti a/s “Baltic Pulp” paredzētie mērķa lielumi šo notekūdeņu piesārņojumam:

Rādītājs	ḲSP _{Cr} , kg/GSt	AOX, kg/GSt	N, kg/GSt	P _{kop} , kg/GSt	Suspendētās vielas, kg/GSt
A/s “Baltic Pulp” gada vidējais	15	0,15	0,2	0,02	1,0
A/s “Baltic Pulp” sliktākā mēneša vidējais	20	0,2	0,27	0.027	1,3
HELCOM rekomendācijas	15	0,20	0,35	0,02	-
ES Atsauces dokuments	8-23	<0,25	0,1-0,25	0,01-0,03	0,6-1,5

kur: ḲSP – ķīmiskais skābekļa patēriņš; AOX – adsorbējamie organiskie halogenīdi, N – slāpekļis; P – fosfors, GSt – tonna gaisa sausas celulozes.

Izvērtējot veikto alternatīvo tehnoloģiju salīdzinājumu, jāsecina, ka papīrmalkas mizošanas un celulozes delignifikācijas alternatīvo metožu analīzes argumentācija iebildumus neizraisa un izvēlēta sausā papīrmalkas mizošana un modificētais celulozes vārījums un delignifikācija ar skābekli ir piemērotākās alternatīvas vides aizsardzības aspektā.

Savukārt, alternatīvo celulozes balināšanas metožu salīdzinājums un tā rezultātā izdarītie secinājumi nav viennozīmīgi akceptējami. Piekrītot, ka ECF balināšanas metodei ir ekonomiskas priekšrocības salīdzinājumā ar TCF balināšanas metodi, jāatzīmē, ka Ziņojumā trūkst pārliecinoša pamatojuma vērtējumam, ka ECF un TCF balināšanas metodes no vides aizsardzības viedokļa ir līdzvērtīgas (6.2/50). Jāakcentē, ka, pielietojot ECF un vieglās ECF metodes, veidojas hlororganiskie savienojumi un hlorāti. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto vērtējumu, AOX daudzums celulozes rūpnīcas notekūdeņos mazūdens periodos būs līdzvērtīgs Daugavā jau esošajam šo vielu apjomam. Hlorātu iespējamās koncentrācijas Daugavā Ziņojumā nav apskatītas, taču, atbilstoši ES Atsauces dokumentā minētajam, mazūdens periodos tās var pārsniegt līmeņus, pie kādiem tiek novērota nelabvēlīga ietekme uz aļģēm. Celulozes ražošanā veidojošos notekūdeņu iespējamās negatīvās ietekmes uz Daugavas ekosistēmu izvērtējums ir īpaši būtisks, jo Daugavas ūdens kvalitāti un pašattīrīšanās potenciālu jau ietekmē gan pārrobežu piesārņojums, gan notece no vairāk kā trešdaļas Latvijas teritorijas, gan esošā hidroelektrostaciju kaskāde. Turklāt Daugavas ūdens tiek izmantots Rīgas pilsētas dzeramā ūdens apgādei, pie kam šis aspekts ir izsaucis satraukumu sabiedrībā, kā arī pretrunīgus un bieži vien pilnīgi pretēji vērstus speciālistu vērtējumus.

Ziņojumā sniegta plaša informācija par šiem jautājumiem un secināts (6.2/20), ka “Ņemot vērā labvēlīgos dabiskos apstākļus, iespējams paredzēt, ka Daugavas un Pļaviņu ūdenskrātuves sistēmas varēs bez kādām ievērojamām grūtībām tikt galā ar relatīvi nelielo organisko vielu palielinājumu no projektējamās celulozes rūpnīcas...”. Tomēr jāatzīmē, ka šāds secinājums daļēji ir pretrunā ar Ziņojumā sniegto informāciju. Tā, Ziņojumā minēts, ka “Vērtējot pēc bentiskās faunas, Pļaviņu un Rīgas ūdenskrātuves atbilst piesārņotam jeb α -mezosaprobam stāvoklim” (3.12/12). Tālāk Ziņojumā (6.2/30), aprakstot notekūdeņu ietekmi uz zivju resursu atražošanu,

minēts “Tāpat būtu jāuzsver, ka notekūdeņu attīrīšanas iekārtu notekūdeņi atstāj ietekmi uz ūdens organismu reproduktīvo sistēmu. Veiktajos pētījumos zivīm tieši lejpus attīrīšanas iekārtu izplūdēm ir atrasti vispārlicecinošākie pierādījumi par atsevišķu faktoru kaitīgo ietekmi uz ūdens organismu reproduktīvajām un endokrīnajām sistēmām (Lehtinen un Tana, 2001)”. Līdz ar to izdarītie secinājumi kontrastē ar pašā Ziņojumā sniegto informāciju. Izvērtēt ziņojumā sniegto informāciju par rūpnīcas ietekmi uz Daugavu apgrūtinā ar atšķirīgie dati par ķīmiskā skābekļa patēriņa vērtībām Daugavā (3.10/6 un 3.11/2), esošo ĶSP vērtību izmaiņu tendenču atšķirīgie raksturojumi (3.10/5) un citas neprecizitātes.

A/s “Baltic Pulp” plāno balināšanu veikt ar ECF vai vieglo ECF metodi, pielietojot hlora dioksīdu. Pāreja no balināšanas ar hloru uz balināšanu ar hlora dioksīdu ir ļāvusi ievērojami samazināt celulozes rūpnīcu notekūdeņu radīto negatīvo ietekmi, jo, izmantojot šo metodi, notekūdeņi mazākos apjomos satur balināšanas rezultātā veidojošos hlorētos blakusproduktus, kuru kvalitatīvais sastāvs ir atšķirīgs no to celulozes rūpnīcu notekūdeņiem, kas balināšanā izmanto elementāro hloru (veidojas savienojumi ar zemāku hlorēšanas pakāpi, kuru toksiskums ir mazāks nekā vairāk aizvietotajiem hlorfenoliem, dioksīniem un furāniem). Atsauces dokumentā balināšanas metodes ar hlora dioksīdu atzītas par vienu no labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem celulozes ražošanas nozarē. Tajā pat laikā Atsauces dokumentā norādīts, ka ECF procesā veidojas hlororganiskie savienojumi un to daudzums ir atkarīgs no celulozē palikušā lignīna satura un hlora dioksīda tīrības pakāpes. Līdz ar to, izmantojot ECF un vieglo ECF metodi, hlororganisko savienojumu paaugstinātās koncentrācijas var radīt draudus Daugavas ekosistēmai un Rīgas pilsētas ūdensapgādei.

Jāatzīmē arī, ka celulozes rūpnīcu notekūdeņu toksiskumu nosaka arī citas vielas, kas nokļūst notekūdeņos celulozes vārīšanas un balināšanas procesos. Celulozes ražošanas notekūdeņos ir plašs vielu klāsts, kas, savstarpēji reaģējot, veido jaunas vielas, daļai no kurām ir vai var būt toksiska vai reproduktīvās funkcijas ietekmējoša ietekme uz ūdens organismiem. Tomēr starp galvenajām šo vielu grupām minamas gan hlororganiskās vielas, gan arī hlorāti, kas veidojas, pielietojot ECF un vieglo ECF metodi.

Daļēji organiskās vielas noārdās bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās un Ziņojumā tiek secināts, ka rūpnīcas ietekme uz Daugavu būs nenozīmīga (8/5).

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs nevar akceptēt šo secinājumu un tā pamatotību, jo:

- Atsauces dokumenta pārskatā par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem sulfātcelulozes ražošanā un to ietekmi uz vidi (60. lpp., 2.31.tabula), salīdzinot ECF un TCF metodes celulozes balināšanai, norādīts, ka, pielietojot ECF metodi, notekūdeņos ir palielinātas AOX savienojumu un hlorāta jona koncentrācijas, var būt lielākas ĶSP vērtības, kā arī emisijas gaisā saturēs hloru.
- Atbilstoši Atsauces dokumentā minētajam, ECF balināšanas metožu pielietošana radīs hlorātu veidošanos, robežās no 4 līdz 6 kg uz tonnu celulozes. Ziņojumā nav sniegta informācija, kādi pasākumi Ozolsalas rūpnīcā paredzēti, lai samazinātu hlorātu daudzumu notekūdeņos un kādas ir iespējamās hlorātu koncentrācijas notekūdeņos, kurus paredzēts novadīt

Daugavā. Ziņojuma pielikumā (P10/21) atzīts, ka “Kritiskais hlorātu kvantums tiek sasniegts pie 15-20 µg/l koncentrācijas”.

- Ziņojumā nav ietverta informācija par to kādas normatīvajos aktos noteiktās prioritārās, ūdens videi bīstamās un ūdens videi īpaši bīstamās vielas var veidoties celulozes ražošanas procesā un kādās koncentrācijās tās var būt celulozes rūpnīcas notekūdeņos.
- Nav pilnībā apzinātas un Ziņojumā atbilstoši atspoguļotas faktiskās sedimentācijas zonas un pašattīrīšanās potenciāls Daugavas ūdenskrātuvēs. Ziņojumā nav grafisku materiālu, kuros būtu attēlotas esošās sedimentācijas zonas un nogulumu slāņa biezums tajās. Neviennozīmīgs ir vērtējums par anaerobo apstākļu veidošanās iespējamību un regularitāti ūdenskrātuvēs. Ziņojumā secināts, ka “tāpat arī nebūs vērojamas izmaiņas esošajos Pļaviņu ūdenskrātuves piegultnes ūdens slānim raksturīgajos aerobajos/anaerobajos apstākļos”(6.2/20.), un “situācija upes nogulumu zonās nemainīsies” (6.2/19). Šādiem secinājumiem, ja tai pašā Ziņojumā Pļaviņu ūdenskrātuve raksturota kā “piesārņota” (3.12/12), trūkst argumentēta pamatojuma.
- Veselības ministrija un Valsts aģentūra “Sabiedrības veselības aģentūra”, izvērtējot Ziņojumu, uzskata, ka, lai izvairītos no Daugavas iespējamās piesārņošanas ar noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem un aizsargātu sabiedrības veselību, ir nepieciešams rūpnīcas darbībā paredzēt TCF (pilnīgi hloru un hlora savienojumus nesaturošas) celulozes balināšanas metodes pielietošanu.
- Ziņojumā minēts (6.2/32), ka ir novērojami androgēni efekti, it sevišķi zivju mātītēm, arī pēc pārejas uz ECF balināšanu pie notekūdeņu atšķaidījuma pakāpēm, kas Daugavā var tikt sasniegtas ekstremālos mazūdens periodos.
- SIA “Rīgas ūdens” tehniskā padome izskatīja jautājumu par hlororganisko savienojumu slodzes palielināšanos Daugavā sakarā ar iespējamo celulozes rūpnīcas būvniecību Ozolsalā un tās ietekmi uz dzeramā ūdens piegādi Rīgas pilsētai. Tehniskā padome nolēma, ka celulozes ražošana, pielietojot darbības ierosinātāja izvēlētās tehnoloģijas, kā rezultātā palielinās piesārņojumu slodze uz Daugavu, var pasliktināt ūdens kvalitāti Rīgas HES ūdenskrātuvē tā, ka to vairs nevarēs izmantot dzeramā ūdens sagatavošanai Rīgas pilsētai.
- Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvalde uzskata, ka no zivju resursu kā pārtikas avota viedokļa akceptējams tikai pilnīgi hloru nesaturošs (TCF) balināšanas process, kas būtiski nepalielina AOX piesārņojumu Daugavā.
- Teiču dabas rezervāta administrācijas speciālisti pauž bažas, ka Daugavas piesārņojums ar hlororganiskajiem savienojumiem var izraisīt nopietnus vairāku plēsīgo putnu sugu, it sevišķi zivju un jūras ērgļu, vairošanās cikla traucējumus. Abas sugas ir īpaši aizsargājamas Latvijā un Eiropas Savienībā.

Nemot vērā iepriekšminēto, Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs uzskata, ka, lai izvairītos no Daugavas piesārņošanas ar hlororganiskajiem

savienojumiem un aizsargātu sabiedrības veselību, nav pieļaujama hlora dioksīda pielietošana (vieglā ECF un ECF metodes) celulozes balināšanā Ozolsalas rūpnīcā.

Atsauces dokumentā saistībā ar labāko pieejamo tehnisko paņēmieni pielietošanu norādīts celulozes ražošanā rodošos emisiju līmenis gaisā:

	Putekļi, kg/GSt*	Sēra dioksīds (kā S), kg/GSt	Slāpekļa oksīdi (kā NO ₂), kg/GSt	Reducētie sēra savienojumi (kā S), kg/GSt
Balinātā un nebalinātā sulfātceluloze	0,2-0,5	0,2-0,4**	1,0-1,5	0,1-0,2

* GSt - tonna gaisa sausas celulozes,

** Ziņojuma 5.5.6.tabulā uzrādītās sēra dioksīda izmetes atbilst 0,418 kg/GSt.

Strādājot plānotās 350 dienas gadā, rūpnīcas izmetes gaisā būs gandrīz 13 miljardi kubikmetri gadā, kas saturēs aptuveni 300 tonnas putekļu, 600 tonnas sēra dioksīda, 1140 tonnas slāpekļa oksīdu, 48 tonnas reducētā sēra savienojumu izmetes (izteiktas kā elementārais sērs) un 1.6 miljonus tonnu siltumnīcas efektu veidojošās gāzes (izteiktas kā oglekļa dioksīds).

Veicot galveno piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanu (ņemot vērā arī izmešu avotu īpatnības, apkārtnes apbūvi un reljefu, kā arī vietējos meteoroloģiskos apstākļus) tika konstatēts, ka būtiskākās ietekmes sagaidāmas skābo izmešu iedarbības rezultātā, kā arī no reducētajiem sēra savienojumiem, kas var radīt nepatīkamas smakas rūpnīcas apkārtnē. Analizējot izkliedes aprēķinu rezultātus, Ziņojumā secināts, ka prognozētās piesārņojošo vielu koncentrācijas nevienā gadījumā nepārsniedz gaisa kvalitātes robežlielumus cilvēka veselības vai ekosistēmu aizsardzībai. Tai pat laikā (6.3/12) minēts, ka “Tā kā modelēšanas rezultāti raksturo organizēto emisiju izkliedi, tad specifisko piesārņojošo vielu gadījumā jārēķinās ar neorganizētajām emisijām, kā rezultātā rūpnīcas tiešā tuvumā šo vielu koncentrācijas var būt augstākas”. Tas nozīmē, ka arī faktiskās ietekmes rūpnīcas apkārtnē var būt lielākas nekā prognozēts. Ziņojumā, izvērtējot gaisa piesārņojuma iespējamo ietekmi un šīs ietekmes risku uz apkārtējo iedzīvotāju veselību, konstatēts (6.3/12), ka ilgākā iedarbības laikā nevar izslēgt tādas iespējamās veselības traucējumus kā: acu un elpceļu gļotādu kairinājums, hronisku slimību paasinājumi, kā arī alerģiskās slimības jutīgām iedzīvotāju grupām – bērniem, grūtniecēm, gados veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar paaugstinātu jutību, piemēram, alerģiskiem cilvēkiem. IVN valsts birojs uzskata, ka tehniskā projekta stadijā ir jāveic detalizēts izvērtējums un jāizstrādā atbilstoši pasākumi piesārņojuma samazināšanai, lai nepieļautu veselības problēmu rašanos arī jutīgajām iedzīvotāju grupām.

Ziņojumā (atšķirībā no darba ziņojuma) nav prognozēta rūpnīcas darbības jūtama ietekme uz apkārtnes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un tiek izteikts viedoklis, ka celulozes rūpnīcas iedarbība uz Kalsnavas arborētumu, Kalsnavas meža pētīšanas stacijas zinātniskās izpētes mežiem un sēklu plantācijām, būs nenozīmīga (6.3/15). Izteiktie secinājumi par ietekmju nebūtiskumu ir pretrunā ar Latvijas zinātnieku viedokli. Tā, Kalsnavas mežu pētīšanas stacijas atzinumā teikts, ka,

zinātniskās izpētes meži atrodas par 20-50 m augstāk virs jūras līmeņa nekā celulozes rūpnīca un šāds izvietojums var veicināt emisiju koncentrēšanos. Tā kā priede, kas ir valdošā koku suga Ozolsalas mežā un Kalsnavas novada mežos, ir jutīga pret gaisa piesārņojumu, ilgstošā piesārņojuma ietekmē rūpnīcas apkārtnes mežos var notikt sugu maiņa. Ziņojumā nav ņemts vērā, ka bezvēja laikā gāzveida izmeši var koncentrēties rūpnīcas tuvumā un ar miglu, kas ir bieža parādība pie Aiviekstes un Daugavas, veidot skābu aerosolu, kas, lēnām pārvietojoties, nosēdīsies uz augiem relatīvi nelielā platībā, radot lokālas, bet ievērojamas ietekmes. Ziņojumā minēts, ka, saskaņā ar Latvijas hidrometeoroloģiskās aģentūras aprēķiniem, balstoties uz esošajiem novērojumiem Ozolsalā un izmantojot Zilānu meteoroloģiskās stacijas datus, jau esošais slāpekļa nosēdumu apjoms gadā rūpnīcas apkārtņē var sasniegt 11 kilogramus slāpekļa uz hektāru, bet par kritiskām slodzēm (6.3/15) atzītas 5-10 kilogrami slāpekļa uz hektāru augstajiem purviem, bet mežiem un barības vielām nabadzīgiem zemajiem purviem slodzes sākot no 10 kilogramiem slāpekļa uz hektāru tiek raksturotas kā kritiskas. Tādējādi kopējās ietekmes uz rūpnīcas apkārtnes mežiem būs nelabvēlīgas.

Rūpnīcas radītos atkritumus, izņemot sadzīves un bīstamos atkritumus, paredzēts izvietot atkritumu poligonā uz ziemeļaustrumiem no rūpnīcas teritorijas. Atkritumu poligonu plānots izveidot atbilstoši normatīvo aktu prasībām, izolējot tā pamatni un organizējot infiltrāta savākšanu. Ņemot vērā ievērojamo atkritumu apjomu, nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību teritorijas sagatavošanas un klājuma iesegšanas darbiem, lai nodrošinātu hermētiskas poligona pamatnes izveidi un nepieļautu pazemes ūdeņu piesārņošanu.

Vienlaicīgi bez prognozētajām ietekmēm, kas raksturīgas rūpnīcas normālam darba režīmam, Ziņojumā analizētas arī iespējamās avārijas situācijas rūpnīcā. Secināts, ka sliktākā iespējamā avārijas scenārija gadījumā, kas saistīts ar sēra dioksīda liela apjoma noplūdi, vairākas rūpnīcas apkārtņē esošās dzīvojamās mājas nokļūst sēra dioksīda bīstamas koncentrācijas zonā. Ziņojumā minēts, ka šādas avārijas nepieļaušanai a/s "Baltic Pulp" plāno veikt preventīvus pasākumus, paredzēti arī risinājumi ārkārtas situācijās, lai īpaši apmācīts un atbilstoši ekipēts personāls likvidētu vai maksimāli samazinātu sēra dioksīda noplūdi, kā arī tiktu veikta avārijas novēršanā neiesaistīto darbinieku un, nepieciešamības gadījumā, iedzīvotāju evakuācija. Rūpniecisko avāriju riska samazināšanai a/s "Baltic Pulp" būs nepieciešams normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteikt bīstamo vielu maksimālos daudzumus uzņēmumā un sagatavot atbilstošo dokumentāciju rūpniecisko avāriju riska novēršanai.

Jāatzīmē, ka celulozes rūpnīcas darbības rezultātā pieaugs dažādu ķīmisko kravu transportēšanas apjoms, palielināsies noslodze uz rūpnīcas apkārtnes ceļiem un palielināsies transporta risks.

Izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, jāsecina, ka celulozes rūpnīcai paredzētā vieta Ozolsalā ir izvēlēta, vadoties, galvenokārt, no ekonomiskā izdevīguma, jo tā atrodas tuvu dzelzceļa līnijai, maģistrālajiem autoceļiem, gāzes vadam, elektropārvades līnijai un ūdens ieguves vietai, kā arī lielākā daļa teritorijas zemes ir valsts īpašumā. Izvēlēta vieta ļaus salīdzinoši izdevīgi pievest papīrmalku no Sēlijas, Vidzemes un Latgales vai arī to importēt. Tai pat laikā vides aizsardzības aspektā vieta ir izvēlēta visai neizdevīgi, jo, izbūvējot rūpnīcu meža masīvā, tiks izjaukta Ozolsalas meža kā vienota ekoloģiska koridora funkcionēšana, kā arī tiks

iznīcinātas vairākas īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu atradnes vai dzīvesvietas. Īpaši nepiemērota Ozolsalas vieta ir notekūdeņu novadīšanai, kas tiks novadīti Pļaviņu ūdenskrātuvē, kur straumes ātrums ir mazs un notekūdeņu sajaukšanās un piesārņojuma noārdīšanās procesi ir mazāk intensīvi nekā vietās ar lielāku straumes ātrumu un turbulences pakāpi. Lai arī tiešā rūpnīcas tuvumā nav nozīmīgu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tomēr rūpnīcas apkārtņē gaisa piesārņojuma izkliedes zonā atrodas zinātniskie meži, Kalsnavas arborētums un priežu sēklu plantācijas, kā arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā (Natura 2000) iekļautais Vesetas palienes purvs un Krustkalnu rezervāts. Lai arī Ziņojumā prognozētā ietekme uz šiem objektiem raksturota kā nenožīmīga, ilgtermiņa ietekmes uz tuvākās apkārtnes barības vielām nabadzīgajiem skujkoku mežiem un purviem, ņemot vērā esošo vides stāvokli, mikroklimata īpatnības un rūpnīcas radītos izmešus kopumā būs nelabvēlīgas. Tiek prognozētas pakāpeniskas izmaiņas augu sugu sastāvā rūpnīcai tuvākajā apkārtņē, bet par iespējamo ietekmi uz 10 – 20 km attālumā esošajiem mežiem un purviem Latvijas mežzinātnieku prognozes ir daudz piesardzīgākas nekā Ziņojumā izteiktās.

Celulozes rūpnīcu raksturīga iezīme ir reducēto sēra savienojumu veidošanās, kas rada nepatīkamu smaku rūpnīcas tiešā tuvumā, bet atsevišķos gadījumos (galvenokārt rūpnīcas darbības uzsākšanas, apstādināšanas vai jaudas maiņu gadījumā) arī vairāku kilometru attālumā no rūpnīcas. Ziņojumā minēts, ka smaku izraisošās vielas, galvenokārt, metilmerkaptāns, dimetildisulfīds, dimetilsulfīds un sērūdeņradis var būt koncentrācijās, kas rada diskomfortu, bet ne tiešu kaitīgu ietekmi uz veselību. Smaku samazināšanai darbības ierosinātais plāno smakas izraisošās gāzes savākt un sadedzināt.

Jāatzīmē, ka rūpnīcas iekārtas un kravu transportēšana radīs troksni, kas varētu būt traucējošs rūpnīcai un pievedceļam tuvāko māju iedzīvotājiem, bet nakts laikā, atbilstoši Ziņojumā minētajam, pat varētu pārsniegt spēkā esošajos 2001. gada 22.maija Ministru kabineta noteikumos Nr.214 "Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem" ietvertās prasības. IVN valsts birojs uzskata, ka a/s "Baltic Pulp" jā saglabā meža joslas starp rūpnīcas teritoriju un dzīvojamām mājām, kā arī jāveic visi nepieciešamie papildu pasākumi, lai tiktu ievērotas normatīvo aktu prasības, nepieciešamības gadījumā atpērkot zemes īpašumus, kuros šīs prasības nevar ievērot.

IVN valsts birojs, izvērtējot celulozes rūpnīcas radītās ietekmes uz vidi un ņemot vērā ekspertu atzinumus un institūciju ieteikumus, secina, ka celulozes rūpnīcas radītās ietekmes pārsniegs uzņēmuma teritoriju un atsevišķos aspektos arī Krustpils pagasta teritoriju. Darbības ierosinātais ir izvēlēties labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem atbilstošus un Atsauces dokumentā atzītus tehnoloģiskos risinājumus. Tomēr, ņemot vērā no vides aizsardzības viedokļa neveiksmīgo rūpnīcas vietas izvēli, lielāka uzmanība jāpievērš tehnoloģisko risinājumu atbilstībai konkrētās darbības vietas ģeogrāfiskajām un vides stāvokļa īpatnībām, kā tas minēts arī Atsauces dokumenta ievada daļā. Izvērtējot visus ar rūpnīcas atrašanās vietu saistītos vides aspektus un ņemot vērā likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 3.panta 5.daļā noteikto piesardzības principu, IVN valsts birojs uzskata, ka nav pieļaujama izvēlētās ECF un vieglās ECF balināšanas tehnoloģijas izmantošana, jo ir iespējamās alternatīvas, kas izslēdz hlororganisko savienojumu un hlorātu radītās negatīvās ietekmes. Jāatzīmē, ka, pielietojot TCF tehnoloģiju, ne tikai samazinās hlororganisko savienojumu un hlorātu negatīvā ietekme uz virszemes

ūdeņiem, bet arī tiek būtiski samazinātas hlora un hlora savienojumu izmetes gaisā, kas rodas notekūdeņu dūņu sadedzināšanā un bīstamība, kas saistīta ar hlora dioksīda ieguvu un izmantošanu ražošanā. Šāda nostādne atbilst arī “Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likuma” 9. panta otrajā daļā noteiktajam, ka “...darbību veicējam jāizvairās no darbībām ar ķīmiskajām vielām vai ķīmiskajiem produktiem, kas klasificējami kā bīstami, ja pieejami mazāk bīstami to aizvietotāji”.

4. Izvērtētā dokumentācija

- 2001.gada 16.marta a/s “Baltic Pulp” pieteikums par jaunas celulozes rūpnīcas projektu – 50 lp.,
- 2001.gada 26.marta IVN valsts biroja Lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību –1 lp.,
- 2001.gada 27.marta sākotnējās sabiedriskās apspriešanas protokols un dalībnieku saraksts – 9 lp.,
- A/s “Baltic Pulp” 2001.gada 3.aprīļa LR Zemkopības ministrijā notikušās informatīvās sanāksmes protokols par celulozes rūpnīcas projektu – 5 lp.,
- 2001.gada 26.aprīļa a/s “Baltic Pulp” papildus iesniegtā informācija Projekta pieteikumam – 5 lp.,
- Valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju ierosinājumi un priekšlikumi ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādei – kopumā 20 uz 32 lp.,
- 2001.gada 7.jūnija IVN valsts biroja Programma sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējumam – 16 lp.,
- 2003.gada 4.aprīļa a/s “Baltic Pulp” sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums – 1 sējums,
- 2003.gada 15.aprīļa a/s “Baltic Pulp” darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols – 30 lp.,
- 2003.gada 16.aprīļa informatīvās apspriedes kopsavilkums par a/s “Baltic Pulp” ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 16 lp.,
- Valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu un ierosinājumi un priekšlikumi ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumam - kopumā 27 uz 59 lp.
- 2003.gada 30.jūnija IVN valsts biroja Atzinums par sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu– 23 lp.,
- 2004.gada 18.marta a/s “Baltic Pulp” sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums – 1 sējums,
- 2004.gada 18.marta a/s “Baltic Pulp” sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojuma Pielikumi – 1 sējums,
- Ekspertu atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem – kopumā 15 uz 61 lp.,

- Valsts, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju atzinumi un atsauksmes par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu – kopumā 14 uz 59 lp.,
- Sabiedrības atsauksmes, ierosinājumi, priekšlikumi un viedokļi par a/s “Baltic Pulp” paredzēto darbību kopumā – 35 uz 102 lp. (kā arī parakstu lapas, no tām: 4 vēstules ar 31 parakstu no sabiedriskajām organizācijām un zinātnieku grupas ar atbalstu projektam un 31 vēstule ar 9703 parakstiem pret rūpnīcas būvniecību).

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem)

2001.gada pavasarī tika uzsākta sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Ozolsalā, Krustpils pagastā sākotnējā sabiedriskā apspriešana un 2001.gada 27.martā Krustpils pagasta “Spunģēnos” klātienē notika ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā sabiedriskā apspriešana, kurā piedalījās vairāk kā 150 dalībnieki. Informatīva sanāksme tika rīkota arī Rīgā, Zemkopības ministrijā. Sabiedrība izrādīja lielu interesi par a/s “Baltic Pulp” ieplānoto celulozes rūpnīcas būvniecību un izteica pretrunīgus viedokļus. Paredzētajai darbībai tika regulāri pievērsta arī plašsaziņas līdzekļu uzmanība, kas vairākās publikācijās vērtēja rūpnīcas būvniecības lietderību, tās darbības iespējamus pozitīvos un negatīvos aspektus.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros IVN valsts birojs, apkopojot ieinteresēto institūciju, pieaicināto ekspertu un sabiedrības priekšlikumus, kā arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātus, sagatavoja un 2001.gada 7.jūnijā izsniedza Programmu celulozes rūpnīcas ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai.

Saskaņā ar izsniegto Programmu, a/s “Baltic Pulp” sagatavoja Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu un 2003.gada 8.aprīlī darba ziņojumu iesniedza izvērtēšanai IVN valsts birojā. Darba ziņojums un tā populārzinātniskais kopsavilkums bija pieejams Daugavpils, Madonas un Lielrīgas reģionālajās vides pārvaldēs, a/s “Baltic Pulp” birojā, IVN valsts birojā, kā arī Krustpils pagasta un Jēkabpils rajona pašvaldībās. Ņemot vērā darba ziņojuma lielo apjomu un sarežģītību un, lai nodrošinātu sabiedrībai labākas iespējas iepazīties ar sagatavotajiem izpētes rezultātiem, IVN valsts birojs pagarināja tā sabiedriskās apspriešanas laiku. Darba ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2003.gada 15.aprīlī Jēkabpils kultūras namā un tajā piedalījās aptuveni 200 dalībnieki, bet 16.aprīlī tika organizēta papildus apspriede Rīgā, viesnīcā “Reval Hotel Latvija”, kurā piedalījās aptuveni 100 dalībnieki. Abās apspriešanās tika izteikti visai pretrunīgi, taču pārsvarā kritiski vērtējumi par ieplānoto celulozes rūpnīcas projektu.

Darba ziņojuma izvērtēšanā IVN valsts birojs iesaistīja ekspertus, valsts un pašvaldību institūcijas, tai skaitā Rīgas Domi, ZPI “Silava”, Valsts Zivsaimniecības pārvaldi, Teiču rezervātu u.c., kuru atzinumi, priekšlikumi un ierosinājumi ziņojuma uzlabošanai tika apkopoti un iestrādāti IVN valsts biroja atzinumā par darba ziņojumu, kuru 2003.gada 1.jūlijā nodeva paredzētās darbības ierosinātajam. Atzinumā par darba ziņojumu tika norādīts, kāda ziņojumā iekļautā informācija papildināma vai precizējama, lai Ziņojums atbilstu izsniegtās programmas un spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Ziņojums tika sagatavots un iesniegts IVN valsts birojā 2003.gada 18.martā, kā arī nosūtīts biroja norādītajām institūcijām un ievietots interneta mājas lapā

http://www.baltic_pulp.lv un IVN valsts biroja interneta mājas lapā www.vidm.gov.lv/ivnvb. Atbilstoši spēkā esošajām normatīvo aktu prasībām Ziņojums ir pieejams a/s “Baltic Pulp” birojā, IVN valsts birojā, Daugavpils, Madonas un Lielrīgas reģionālajās vides pārvaldēs, kā arī Krustpils pagasta un Jēkabpils rajona pašvaldībās, līdz ar to jebkuram interesentam ir iespējams iepazīties ar izpētes rezultātiem.

IVN valsts birojs izsaka pateicību visiem, kas pauduši savu nostāju saistībā ar celulozes rūpnīcas būvniecības projektu un izrādījuši ieinteresētību un atsaucību sagatavoto ziņojumu izvērtēšanā.

Kopumā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas laikā IVN valsts birojs saņēmis 61 dažādu valsts institūciju, pašvaldību, zinātnisko un sabiedrisko institūciju atsaucsmes un vērtējumus; ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādes, darba un noslēguma ziņojumu izvērtēšanas laikā apkopoti un izanalizēti vairāki desmiti ekspertu un zinātnisko iestāžu ieteikumi un atzinumi, kā arī 35 sabiedrības pārstāvju atsaucsmes ar gandrīz 10000 iedzīvotāju parakstiem, no tām 4 atbalsta vēstules (31 paraksts), 31 noraidījuma vēstule (9703 paraksti), kā arī vēstules ar priekšlikumiem, ieteikumiem un prasībām saistībā ar iespējamo celulozes rūpnīcas būvniecību.

Jau sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā tika izteikti pretēji viedokļi par rūpnīcas būvniecību: gan atbalsts cerībā uz jaunām darba vietām un reģiona attīstību, gan pilnīgs noliegums saistībā ar piesārņojumu un tā iespējamām sekām. Projekta iecere ir apspriesta vairākās sanāksmēs, ir izveidojušās interešu grupas kā projekta ieceres atbalstam, tā noliegumam.

Pilnīgi vai daļēji noliedzošu vērtējumu par izvēlēto rūpnīcas būvniecības vietu izsaka Rīgas un Aizkraukles novada pašvaldības, SIA “Rīgas ūdens”, vairākas nevalstiskas organizācijas (Vides aizsardzības klubs, s/o “Par tīru Daugavu”, Latvijas Dabas fonds, Latvijas Dendrologu biedrība, b/o “Daugavas fonds”), zinātniski pētnieciskās iestādes (LU Bioloģijas institūts, Mežzinātnes institūts “Silava” un Kalsnavas meža pētīšanas stacija), kā arī Rīgas Domes ekspertu grupa un vairākums savu viedokli izteikušo sabiedrības pārstāvju. Veselības ministrijas un Valsts Zivsaimniecības pārvaldes atzinumos ir izteikta prasība par TCF kā videi un cilvēkiem labvēlīgākas metodes izmantošanas nepieciešamību balināšanā.

Vairumā gadījumu negatīvā attieksme pamatota ar šādām galvenajām ietekmēm un iespējamām problēmsituācijām:

- Daugavas piesārņošana, kas var izraisīt dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos Rīgā, ietekmēt zivju resursus un rekreācijas iespējas pie Daugavas;
- rūpnīcas radītais gaisa piesārņojums un tā negatīvā ietekme uz iedzīvotājiem un apkārtnes mežiem, tai skaitā Krustkalnu dabas rezervātu, Kalsnavas arborētumu un priežu sēklu plantācijām;
- transporta kustības intensifikācija un iespējamais avāriju riska pieaugums, tai skaitā ķīmisko vielu transporta radītie riski;
- avāriju risks rūpnīcā un avāriju seku negatīvā ietekme uz vidi, cilvēku dzīvību, veselību un īpašumu;
- pastiprināta intensīva Latvijas mežu izciršana visa gada garumā;
- potenciālas problēmas, kuras var rasties ievēdot no Baltkrievijas koksni, kurai iespējama paaugstināta radioaktivitāte.

Savukārt Krustpils pagasta, Jēkabpils pilsētas un Jēkabpils rajona pašvaldības, Vidusdaugavas attīstības biedrība un grupa koksnes ķīmijas zinātnieku atbalsta projekta realizāciju, atbalstu pamatojot ar šādiem argumentiem:

- pieaugs reģiona attīstības iespējas;
- veidosies jaunas darba vietas un pašvaldību budžetā būs papildus ienākumi;
- pieaugs papīrmalkas cenas un radīsies stabils noiets;
- tiks ražota eksporta produkcija ar papildus pievienoto vērtību.

Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā ir izteikti dažādi viedokļi par rūpnīcas darbības iespējamo ietekmi uz tādiem ekonomiskas dabas jautājumiem kā papildus darba vietu radīšana, iespējamās izmaiņas Skultes un Salacgrīvas ostu darbībā, konkurences palielināšanos koksnes ieguvē un pārstrādē, papildus ieguldījumu nepieciešamību ceļu infrastruktūrā un uzņēmuma ieguldījumu nozīmīgumu valsts ekonomikā un nodokļu atlaižu saņemšanā, taču šie jautājumi neietilpst Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja kompetencē.

Saskaņā ar Ziņojumā ietvertu informāciju, paredzētās darbības ietekme uz vidi un cilvēka veselību pārsniedz rūpnīcas robežas un var ietekmēt teritoriju, kas ir lielāka par attiecīgās pašvaldības (Krustpils pagasta) teritoriju. Aizkraukles Novada Dome jau 2003.gada 29.maijā (Lēmums Nr.134) izskatīja ekspertu grupas atzinumu "Par sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu" un nolēma ierosināt Ministru Kabineta nopietni izvērtēt šo atzinumu un nepieņemt lēmumu par celulozes rūpnīcas būvniecību Krustpils pagasta Ozolsalā. Savukārt, Rīgas Dome 2004.gada 6.aprīlī (Lēmums Nr.2993) izskatīja Rīgas Domes neatkarīgo ekspertu grupas 2004.gada 31.marta atzinumu "Par noslēguma ziņojumu, ko sagatavojusi akciju sabiedrība "Baltic Pulp" – "Sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības Krustpils pagasta Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējums"" un nolēma neatbalstīt sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības ieceri Krustpils pagasta Ozolsalā, kā arī lūgt Ministru Kabineta nepieļaut plānoto sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecību Krustpils pagasta Ozolsalā. Atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 21.panta otrajai daļai, ja saskaņā ar noslēguma ziņojumu paredzētās darbības ietekme uz vidi vai cilvēka veselību var skart teritoriju, kas ir lielāka par attiecīgās pašvaldības teritoriju, lēmumu par paredzēto darbību pēc tās pašvaldības ierosinājuma, kuras teritoriju šī darbība var ietekmēt, pieņem Ministru Kabinets.

Aizkraukles Novada Dome savu 2003.gada 29.maija lēmumu neatbalstīt sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības ieceri Ozolsalā pieņēma pirms noslēguma ziņojuma izstrādāšanas, kas neatbilst likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 21.panta otrajā daļā noteiktajam. Arī Rīgas Domes lēmums tika pieņemts pirms IVN valsts birojs sniedza atzinumu par noslēguma ziņojumu, pamatojoties tikai uz Rīgas Domes ekspertu grupas atzinumu. Ņemot vērā, ka biroja atzinumā tiek aizliegta hlora savienojumu pielietošana celulozes balināšanā, kā arī noteikti obligāti vides aizsardzības nosacījumi un pasākumi, Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs rekomendē Aizkraukles Novada Domei un Rīgas Domei, vispusīgi izvērtējot noslēguma ziņojumu un IVN valsts biroja atzinumu par noslēguma ziņojumu, kā arī, nepieciešamības gadījumā, ņemot vērā dažādu valsts institūciju, pašvaldību, zinātnisko un sabiedrisko institūciju atsauksmes un vērtējumus par sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecības ieceri Krustpils pagasta Ozolsalā, lemt par ierosinājumu Ministru Kabineta pieņemt lēmumu saistībā ar paredzēto darbību.

6. Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi

- Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja atzinuma obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi projekta realizācijai stājas spēkā tikai tad, ja sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecība Krustpils pagasta Ozolsalā, tiek akceptēta atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 21.panta noteiktajai kārtībai.
- Rūpnīcas teritorijas, atkritumu poligona un infrastruktūras objektu, kā arī to apkārtnes turpmākā attīstība plānojama, ņemot vērā “Teritorijas plānošanas likuma”, “Aizsargjoslu likuma” un tiem pakārtoto normatīvo aktu prasības. Rūpnīca, tās infrastruktūras objekti, aizsargjoslas un saimnieciskās darbības ierobežojumi tajās ir jāiekļauj atbilstošā līmeņa plānojumos.
- Ja tiek pieņemts lēmums akceptēt rūpnīcas izbūvi, darbības ierosinātajam Daugavpils reģionālajā vides pārvaldē jāpieprasa vides aizsardzības tehniskie noteikumi un, atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” IV,V un V¹ nodaļās un likumam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāiesniedz pieteikumi A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas un siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas saņemšanai. Reģionālajai vides pārvaldei, izstrādājot vides aizsardzības nosacījumus un monitoringa prasības, jāievēro šajā atzinumā ietvertie obligātie nosacījumi un veicamie pasākumi.
- Pieņemot lēmumu par konkrēto zemes gabalu transformāciju, jāievēro spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības. Teritorijas transformācija veicama, neskarot īpaši aizsargājamus meža iecirkņus, saglabājot noteces apstākļus tajos, kā arī jāaprēķina un jākompensē zaudējumi par dabiskās meža vides iznīcināšanu.
- Plānojot teritorijas izmantošanu, maksimāli jāsaglabā mežaudzes starp rūpnīcu un dzelzceļu, kā arī starp atkritumu poligonu un dzīvojamām mājām.
- Atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” prasībām rūpnīcas būvniecības projektā jāparedz un, realizējot projektu, jānodrošina nepieciešamie tehniskie risinājumi, lai izpildītu spēkā esošo normatīvo aktu prasības un vides kvalitātes normatīvus, tai skaitā par pieļaujamo trokšņa līmeni tuvākās dzīvojamās apbūves teritorijā.
- Celulozes rūpnīcas projektēšanā, izbūvē un ekspluatācijā jāpielieto risinājumi, kas atbilst Eiropas Savienības Atsauces dokumentā celulozes un papīra rūpniecībai minētajām nostādnēm par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, tai skaitā:
 - sausā koksnes mizošana;
 - modificētais vārījums un delignifikācija ar skābekli;
 - TCF (pilnīgi hloru un hlora savienojumus neizmantojošas) metodes pielietošana celulozes balināšanai, lai nepieļautu būtiska daudzuma hlorātu un hlororganisko savienojumu novadīšanu Daugavā;
 - atstrādātā celulozes vārīšanas šķīduma ietvaice un iegūtā koncentrāta sadedzināšana reģenerācijas katlā, atgūstot ķīmikālijas un ražojot tvaiku un enerģiju rūpnīcas vajadzībām;
 - nebalinātās celulozes slēgta cikla šķirošana;

- drošības sistēmas izveide, kas maksimāli samazina noplūžu iespējamību, kā arī nodrošina iespējamo noplūžu savākšanu un nepieciešamo attīrīšanu;
 - atbilstošas jaudas bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve, lai maksimāli samazinātu notekūdeņu radīto slodzi uz Daugavu;
 - smakojošo gāzu savākšana un to sadedzināšana;
 - gāzveida izmešu atputeķļošana elektrostatiskajos nogulsnētājos;
 - sadedzināšanas tehnoloģiju ar zemu slāpekļa oksīdu emisiju pielietošana.
- Ņemot vērā esošo Daugavas piesārņojuma līmeni un pašattīrīšanas procesu pazemināto intensitāti Daugavas hidroelektrostaciju kaskādes ūdenskrātuvēs, jāpilnveido paredzētā notekūdeņu attīrīšanas sistēma un tās darbības kontrole. Nepieciešama ķīmiskā skābekļa patēriņa vērtību samazināšana novadāmajos notekūdeņos, lai nodrošinātu piesārņojošo vielu noārdīšanu vismaz līdz piesārņojuma vidējai slodzei, atbilstoši ES Atsauces dokumentā minētajiem lielumiem notekūdeņu izplūdē no bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām (250 – 400 mg skābekļa litrā ūdens).
 - Izvēlētajām tehnoloģiskajām iekārtām jānodrošina izmešu līmeņi, kas nepārsniedz Atsauces dokumentā norādītos izmešus uz produkcijas vienību un piesārņojošo vielu koncentrācijas gaisā un ūdenī.
 - Pieteikumā A kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas saņemšanai, norādāmas normatīvajos aktos noteiktās prioritārās, ūdens videi bīstamās un sevišķi bīstamās vielas un to apjomi.
 - Sajaukšanās procesu intensificēšanai izplūde ar vairākiem plūsmu novirzītājiem jāizvieto 70 - 100 m attālumā no Daugavas labā krasta, aprēķinot to izvietošanu tā, lai maksimāli veicinātu notekūdeņu sajaukšanos ar Daugavas ūdeni. Notekūdeņu novadīšanas cauruļvads jāievieto pārsegta tranšējā, lai tas netiktu sabojāts ledus iešanas vai ledus sastrēgumu gadījumā. Tranšejas izveidošanas darbi upes gultnē veicami laika periodā, kas rada minimālus zaudējumus ūdens bioloģiskajiem resursiem. Ūdensņemšanas iekārtu un notekūdeņu novadīšanas cauruļvada izveidei turpmākajā projekta izstrādes stadijā, atbilstoši “Zvejniecības likuma” prasībām, veicama zivsaimnieciskā ekspertīze, kompensējot videi nodarītos zaudējumus.
 - Ūdens ņemšanas ierīces apgādājamās ar speciālām iekārtām pret zivju nokļūšanu tajās un izveidojamās tādējādi, lai novērstu zivju mazuļu masveida bojāeju uz sietiem.
 - Saskaņā ar likumā “Par vides aizsardzību” noteikto, rūpnīcas darbības rezultātā nav pieļaujama iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšana arī jūtīgām iedzīvotāju grupām. Nepieciešamības gadījumā izstrādājami papildus tehnoloģiskie risinājumi vai jāatpērk tuvākās viensētas, ja tuvākās apbūves teritorijās faktiskie trokšņa un/vai kāda cita veselības riska līmeņi pārsniegtu pieļaujamos.
 - Atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” prasībām, lai nepieļautu grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, dzelzceļa pamatnes daļa ķīmisko kravu izkraušanas rajonā jāizveido ar ķīmiski izturīgas membrānas ieklājumu zem tās pa visu pamatnes laukumu un jāparedz iespēja savākt ķīmiskos produktus, nepieļaujot to nokļūšanu gruntī vai lietusūdeņu kanalizācijas sistēmās.

- Rezervuāru, kas paredzēti šķidro ķīmisko vielu un degvielas uzglabāšanai, apvalņojumam, jānodrošina 110 % no rezervuāra tilpuma uztveršana tā avārijas gadījumā. Lai novērstu iespējamo ķīmisko vielu un produktu nokļūšanu gruntī, nepieciešams izveidot mākslīgu izolējošu slāni visā rezervuāru apvalņojuma laukumā, nodrošinot iespēju to nekavējoši atslēgt no kanalizācijas sistēmas avārijas noplūdes gadījumā.
- Visas iekārtas, kurās iespējamas pārplūdes, apgādājamās ar atbilstošu izolējošu segumu zem tām, apvalņojumu un kanalizācijas sistēmu, kas izprojektēta un uzbūvēta tādējādi, lai nepieļautu avārijas pārplūžu nokļūšanu gruntī vai to nekontrolētu noplūdi uz bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām. Rezerves rezervuāru tilpumam jānodrošina iespēja uztvert avāriju rezultātā rodošos piesārņotos notekūdeņus, lai negatīvi neietekmētu bioloģisko attīrīšanas iekārtu darbību. Nepieciešamības gadījumā jāaptur ražošanu vai tehnoloģisko procesu līdz avārijas situācijas novēršanai.
- Jānodrošina automātiska notekūdeņu kvalitātes un plūsmas kontrole pirms ieplūdes bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās, kā arī automātisks Daugavā novadāmo notekūdeņu kvalitātes monitorings.
- Atkritumu poligona izveide un apsaimniekošana veicama atbilstoši “Atkritumu apsaimniekošanas likumā” un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pastiprinātu uzmanību pievēršot poligona pamatnes kvalitatīvai sagatavošanai un hidroizolējošās membrānas ieklāšanai, kā arī atkritumu izvietošanai poligonā, tā lai nerastos izolējošā slāņa bojājumi. Nav pieļaujama bīstamo atkritumu izvietošana poligonā un savstarpēji reaģējošu atkritumu noglabāšana vienā poligona sektorā.
- Turpmākajā projekta izstrādes gaitā detalizēti izstrādājamās noslēguma ziņojumā paredzētās drošības sistēmas un inženiertehniskie risinājumi avāriju riska samazināšanai. Atbilstoši 2001.gada 19.jūnija Ministru kabineta Noteikumu Nr.259 “Par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” prasībām, jānosaka bīstamo vielu maksimālais daudzums rūpnīcā un sagatavojama atbilstošā dokumentācija rūpniecisko avāriju riska novēršanai.
- Jānodrošina efektīva darbinieku apmācība tehnoloģisko procesu pārraudzības, darba drošības, avāriju nepieļaušanas un novēršanas jomā. Jāizveido avārijas brīdināšanas sistēma kā rūpnīcā, tā rūpnīcas apkārtnes iedzīvotājiem, pašvaldībām un specializētajiem dienestiem, lai nodrošinātu savlaicīgu informēšanu par avārijas situācijām rūpnīcā un nepieciešamajām rīcībām iespējamās ārkārtas situācijās.
- Jānodrošina teritorijas iezogojšana, kā arī pastāvīga apsardze un video novērošanas sistēmu izvietošana atbildīgākajās un rūpnīcas drošībai svarīgākajās zonās.
- Saistībā ar Rīgas Domes, SIA “Rīgas ūdens” un iedzīvotāju bažām par iespējamām izmaiņām Daugavas ūdens kvalitātē, iesakām SIA “Rīgas ūdens”, Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei un Madonas reģionālajai vides pārvaldei regulāri sadarboties ar Daugavpils reģionālo vides pārvaldi, izvērtējot veiktā notekūdeņu un Daugavas ūdens kvalitātes monitoringa rezultātus. Atkarībā no mērījumu rezultātiem Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei nepieciešamības gadījumā jānosaka papildus prasības negatīvo ietekmju samazināšanai.

- Lai nodrošinātu rūpnīcas darbības rezultātā iespējamo ietekmju noteikšanu, to analīzi un nepieļautu būtiskas negatīvas izmaiņas vidē, A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā jāiekļauj prasības izstrādāt izvērstu un detalizētu monitoringa programmu. Monitoringa programmas realizācija uzsākama pirms rūpnīcas un infrastruktūras objektu izbūves uzsākšanas, mērījumus turpinot būvniecības un ekspluatācijas laikā. Atļaujā ietverami arī šādi nosacījumi:
 - Pirms būvniecības darbu sākuma izstrādājama pazemes ūdens monitoringa programma un rūpnīcas, kā arī poligona un tai piegulošajā teritorijā izveidojams gruntsūdens kvalitātes un līmeņa monitoringa tīkls. Monitoringa punktus, kontroles parametrus un novērojumu biežumu kompleksa teritorijā un tā apkārtnē jāsaskaņo Daugavpils reģionālajā vides pārvaldē.
 - Monitoringa programma Daugavas ūdens kvalitātes kontrolei izstrādājama un detalizējama atkarībā no celulozes balināšanā izmantotajiem risinājumiem. A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā precizējami arī Daugavas ūdens kvalitātes un ūdens organismu monitoringa raksturlielumi un veikšanas vietas.
 - Papildus noslēguma ziņojumā paredzētajam, sākotnējā rūpnīcas darbības periodā (ne mazākā kā 5 gadi) nepieciešami regulāri mērījumi notekūdeņu sajaukšanās un piesārņojuma izgulsnēšanās zonu noteikšanai, precizējot hidrobioloģiskā monitoringa veikšanai optimālākās vietas.
 - Ja kā ūdens avotu izmantos Aiviekstes upi, augšpus un lejpus ūdens ņemšanas vietas veicams ūdens kvalitātes un caurplūdes monitorings.
 - Ņemot vērā prognozētos trokšņa lielumus, nepieciešams nodrošināt regulāru trokšņa līmeņa mērījumu veikšanu tuvāko viensētu teritorijās.
 - Izstrādājama izmešu gaisā automatiska, nepārtrauktas kontroles sistēma vismaz šādām vielām un parametriem: sēra dioksīdam, cietajām daļiņām, slāpekļa dioksīdam, skābeklim, ūdens tvaiku koncentrācijai, temperatūrai un spiedienam. Detalizētas prasības gaisa monitoringa programmai, tai skaitā smakas izraisošo ķīmisko vielu emisiju kontrolei izstrādājamās pēc tam, kad būs precizētas ražošanā izmantojamās tehnoloģijas un izvēlētas iekārtas.
 - Saistībā ar prognozētajiem ievērojamajiem sēra dioksīda un slāpekļa oksīdu, kā arī citu savienojumu izmešiem, lai nodrošinātu ilgtermiņa negatīvo ietekmju uz apkārtnes ekosistēmām kontroli un iegūtu objektīvus datus šo ietekmju novērtējumam, nepieciešams veikt meža stāvokļa monitoringu zinātniskās pētniecības mežos, sēklu plantācijās un tuvākajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Monitoringa programma jāsaskaņo ar Kalsnavas meža pētīšanas staciju un Teiču dabas rezervāta administrāciju un, to izstrādājot, jāņem vērā objektu izvietojums, reljefa un mikroklimata īpatnības, kā arī jāidentificē prioritārās pētījumu vietas rūpnīcas apkārtnē.

IVN valsts birojs rekomendē a/s “Baltic Pulp” nodrošināt sabiedrībai pieejamību monitoringa informācijai, kā arī par virszemes ūdeņu un gaisa kvalitātes monitoringa rezultātiem regulāri informēt Krustpils pagasta un tuvējās pašvaldības.

Lai savlaicīgi konstatētu iespējamās ilglaicīgas vides kvalitātes izmaiņas, iesakām Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei, Krustpils pagasta pašvaldībai un SIA “Rīgas ūdens” regulāri izvērtēt celulozes rūpnīcas veiktā vides kvalitātes monitoringa rezultātus.

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja lēmums

Pamatojoties uz spēkā esošo normatīvo aktu un izvērtētās celulozes rūpnīcas izbūves Ozolsalā ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentācijas analīzi, Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs konstatē, ka rūpnīcā izvēlētās celulozes ražošanas tehnoloģiskās pamatstadijas un rūpnīcas darbību raksturojošie pamatparametri atbilst Eiropas Savienības “Atsauces dokumentā par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem celulozes un papīra rūpniecībai” norādītajiem labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem. Tai pat laikā jāatzīmē, ka vides aizsardzības un tās kvalitātes saglabāšanas aspektā rūpnīcas būvniecībai Krustpils pagasta Ozolsala ir samērā nepiemērota vieta. Rūpnīcas radītie izmeši gaisā ietekmēs vidi rūpnīcas apkārtnē, tai skaitā Kalsnavas arborētumu, priežu sēklu audzes un zinātniskās pētniecības mežus, kā arī izplatīsies teritorijās, kas ietver Vesetas palienes purvu un Krustkalnu rezervātu, kuri ir iekļauti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā (Natura 2000), bez tam atsevišķos laika posmos tie radīs papildus neērtības apkārtnē iedzīvotājiem. AOX saturošu notekūdeņu novadīšana Daugavā var radīt draudus Rīgas pilsētas ūdensapgādei, kura izmanto Daugavas ūdeni, kā arī negatīvi ietekmēt zivju resursus. Jāņem vērā, ka celulozes rūpnīcas izbūve var apgrūtināt Daugavas ūdens labas kvalitātes mērķu sasniegšanu nākotnē, kā to pieprasa Ūdens apsaimniekošanas likums.

Izpildot šajā atzinumā iepriekš minētās obligātās prasības un nosacījumus, kā arī, pilnveidojot gaisa un notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģiskos risinājumus turpmākās projektēšanas gaitā, negatīvo ietekmi iespējams būtiski samazināt, bet ne pilnībā novērst.

IVN valsts birojs rekomendē lēmuma par paredzētās darbības akceptu pieņēmjām, lemjot par celulozes rūpnīcas būvniecību atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 22.panta otrajai daļai, ņemt vērā arī likumā “Par vides aizsardzību” noteikto izvērtēšanas principu: — jebkuru darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vides kvalitāti, pieļaujams veikt tikai tajā gadījumā, ja sasniegtais pozitīvais rezultāts attiecīgās darbības veicējam un sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības radīto negatīvo ietekmi uz vides kvalitāti, vai šādas darbības vai pasākuma rezultātā nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Ņemot vērā iepriekš minēto informāciju un likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20.panta pirmo daļu, Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs nolemj:

- aizliegt izmantot izvērtēto alternatīvu - slapjo mizošanu, kā neatbilstošu labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem un likuma “Par piesārņojumu” 20.panta pirmās daļas prasībām;
- atzīt par piemērotāko no izvērtētajām apakšoku mizošanas tehnoloģijām sauso mizošanu;
- aizliegt izmantot parasto celulozes vārījuma metodi kā neatbilstošu labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem un likuma “Par piesārņojumu” 20.panta pirmās daļas prasībām;

- atzīt par piemērotāko no izvērtētajām celulozes vārījuma metodēm modificētā vārījuma metodi un delignifikāciju ar skābekli;
- aizliegt izmantot izvēlētās celulozes balināšanas metodes, kurās paredzēts pielietot hlora dioksīdu (ECF un vieglo ECF metodi) pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 3.pantā noteikto piesardzības principu un likuma “Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likums” 9.panta otro daļu;
- atzīt par piemērotāko pilnīgi hlora un hlora savienojumus nesaturošās metodes (TCF) izmantošanu balināšanai.

Ņemot vērā šajā atzinumā noteikto, IVN valsts birojs rekomendē lēmuma pieņemējam, lemjot par paredzētās darbības akceptu, izvērtēt valsts tautsaimniecības ekonomiskos ieguvumus salīdzinājumā ar zaudējumiem videi.

Ja a/s “Baltic Pulp” ierosinātā darbība - sulfātcelulozes rūpnīcas būvniecība Krustpils pagasta Ozolsalā tiek akceptēta likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, a/s “Baltic Pulp” jānodrošina šajā atzinumā iepriekš minēto obligāto prasību un nosacījumu izpilde.

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja atzinumu par noslēguma ziņojumu var apstrīdēt Vides ministrijā mēneša laikā no atzinuma spēkā stāšanās dienas.

Direktors

J.Avotiņš

2004. gada 14.maijā